

Αντώνης Κωτίδης

Μοντερνισμός και “Παράδοση”

στην ελληνική τέχνη του μεσοπολέμου

UNIVERSITY STUDIO PRESS

Τι-
 ποτε δεν έχει αλλάξει για την ελληνική γλυπτική που απευθύνεται στο κοινό γενικά. Παραγγελιοδότης, το υπουργείο Μακεδονίας - Θράκης. Στάση αλόγου και αναβάτη, τεχνική και ένα στίλ που χρωματίζεται από στοιχεία υστερορομαντικά, πιστοποιούν τη δύναμη και την αντοχή του ακαδημαϊσμού στην ελληνική πλαστική πριν και μετά τον δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο. Θα μπορούσε κανείς να γενικεύσει ένα τέτοιο συμπέρασμα; Ένα βλέμμα γύρω μας δεν φαίνεται να το ανατρέπει. Ωστόσο, κάποιος αντίλογος μοιάζει δυνατόν να αρθρωθεί: το γλυπτό του Ζογγολόπουλου στη βόρεια είσοδο της Διεθνούς Έκθεσης Θεσσαλονίκης είναι ένα τεκμήριο, εικ. 81. Η ΔΕΘ αντιπροσωπεύει τα πιο προοδευτικά παραγωγικά τμήματα της ελληνικής οικονομίας: μεταπρατικές υπηρεσίες, βιομηχανικά προϊόντα και τυποποιημένη αγροτική παραγωγή έρχονται σε επαφή με τους αντίστοιχους κλάδους της οικονομίας βιομηχανικών χωρών διεθνώς: η επικοινωνία με τους εκπροσώπους αυτών των τομέων διεθνώς δίνει στον όλο οργανισμό και τις εκδηλώσεις του έναν κοσμοπολιτικό χαρακτήρα. Δεν πρέπει λοιπόν να θεωρηθεί περίεργο που ένας τέτοιος οργανισμός επιλέγει ως σύμβολο της επαφής του με τη διεθνή οικονομική κοινότητα την αφηρημένη κατασκευή του Ζογγολόπουλου, που συμπυκνώνει στη μορφή της εκφραστικές αξίες του δυτικού πολιτισμού, από την κάθετη ανάπτυξη της γοθτικής καθεδρικής ως την υλιστική διάσπαση της μορφής που έδωσε ο κυβισμός. Το έργο αυτό απευθύνεται, ως έκφραση του δυναμισμού τους, στα κοινωνικά εκείνα στρώματα που διαχειρίζονται τους νευραλγικότερους κλάδους της οικονομίας, εμπόριο, βιομηχανία, τεχνολογικά αναπτυγμένη αγροτική παραγωγή. Και όπως όλα τα εκθέματά της, απευθύνεται στους κατοίκους της ίδιας πόλης για τους οποίους τοποθετήθηκε ο ανδριάντας του Μ. Αλεξάνδρου - σαν θέαμα εμβληματικό του χαρακτήρα της ΔΕΘ. Αυτό ενισχύει την άποψη ότι η συνύπαρξη διαφορετικών στίλ είναι συνάρτηση του διαφορετικού κοινωνικού ορίζοντά τους. Οι κοινωνικές αντιθέσεις εξακολουθούν να είναι πρόδηλες, τουλάχιστον στην τέχνη που προορίζεται για δημόσια χρήση.

81. Ζογγολόπουλος, Γλυπτό στην είσοδο της ΔΕΘ, σίδηρο κορτεν, 1966, Θεσσαλονίκη.